Q Veritř responsio sup ⁋ De sollicitudiẽ eccle dubijs sequẽtib[us]· vnde crebro siasticorũ sollicitudiẽs [con]sciarũ i ecc̃asticis [et] r̃ligios[is] oriunt

⁋ Si liceat ecclesiasticis maxime religiosis· ..... 1.
dũ [con]ferũtur eis tpalia· se [et] successores suos obligare ad certa [et] determiãta suffragia· in missis [et] alijs offitijs ecc̃asticis· sic hab[et] vsus cõis ....

⁋ Solucõ in pticula· 13· que supponit alibi tractata de symonia. .... 2.

⁋ Si liceat omittẽ tales obligacões sine reatu pcc̃i mortalis· presertim qñ videntur graviores q̃ oport[et]· ex euentu vel aliũde ⁋ Solucõ pticula ·12· et a· 19 vsq[ue] ad ·32· .... 3.

⁋ Si melius eẽt q[uod] conferentes tpalia starent in sola generalitate p[ro] suffragijs hñdis· [et] si ad hoc [et] quõ monẽdi sũt ⁋ Solucõ pticu· 17· 18· 21 ... 4.

⁋ Si in casu scdi dubij necessaria sit [et] secura dispensacõ supioris prelati vel ppe vel ordinarij ⁋ Solutio pticula· 28· vsq[ue] ad· 32· .... 5.

⁋ Si liceat ecclesiasticis bñ [et] sufficiẽter fũdatis r̃cipe nouas obligationes· cum augmẽto seruitij ⁋ Solucõ pticu· 33· .... 6.

⁋ Si hoc liceat sine augmento suicij· ita q[uod] non inde plures dicant̃ misse vel obitus [et]c. q̃uis hoc intẽdãt tpaliũ collatores. Solu· ptic· 29 .... 7.

⁋ Si liceat admittẽ sup fr̃es iam fundatos. alios qui habeant speciales cellas [et] obligationes

Istos septẽ tractatus dedit mgr̃ Theodericus de Reyntde sacre Theologie professor: fr̃ibus cõuentus cruciferorum in Duseldorp·

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

ad ſuos inſtitutores. alias ꝙ reliqui frēs. ¶ Solu
tio cū. 8. 9. 10. ꝛ. 12. dubijs. pticule. 32. 38. 37. 36.
¶ Si liceat ſe obligare ꝙ oīs fructus ſpūalis in
miſſis ꝛ alijs quē obligatus dicet. cedat in vti
litatē temporalia cōferentis. 8.
¶ Si tantū proſunt ſuffragia dum fiunt pro plu
rib3. quantū ſi fierent pro vno vel paucis. ꝛ pre
ſertim illi qui facit. 9.
¶ Si debens vnā miſſam poſſ3 alios adiūgē ſine
fraudacōe illi⁹ q̄ miſſam pecijt ꝛ inſtituit. 10.
¶ Si neceſſe ſit ſemp ꝑ ſpecialib3 fūdatorib3 orō
nes facere ſpeciales. maxime dū hoc inſtituerē
l3 nō ſpecificādo mod. ꝛ q̄s mod⁹ tenebitꝛ. 11.
¶ Solutio pticula. 3 9. cū quīq3 ſequētib3.
¶ Si liceat pro loco ſolemniori in ſepulturis vel
pro alijs pōpis exequiarū paciſci verbo vel intē
tione. de maiori tpalium collacōne. 12.
¶ Si diſcrete faciāt ſe obligantes ad ſuffragia
ꝑ alijs qm̄ inde minus valent. ut videtur pro
ſeipis. ꝛ nō ē ꝯpatio tpal ꝯmodi ad ſpūale. 13.
¶ Solu. 89. ꝛ. 18. pticula. 87. cū trib3 ſequētib3.
¶ Si caute faciūt religioſi q̄ leuit admittūt ad
pticipacōnem oīm bnfactoꝝ. p eoꝝ illos qui bn̄
faciūt eis. vel qui petunt. 18.
¶ Si obligatus ad oracōnes vocales ſit abſolu
tus ab obligatione. dum eas dicit ſine attenti
one et deuotione. vel affectioē aut ſollicitudīe.

Nam attencō eſt quedā ſollicitudo. Solucō iſti
us ꝯ ſequētis pticula. 77. vſqꝫ in finē. 16.
Si ſufficit gnāl intencō. qua vult eccleſiaſticꝰ
vel religioſus orarē ſpecialiꝰ pro benefactoribꝰ q̄ꝫ
pro aliȷs ſup qua ſpecialitate quātificanda ſe re
fert ad deū qui ponderator eſt meritoꝝ.

Sequitur tractatulꝰ reſponſiuꝰ. De Sollicitu
dine eccleſiaſticoꝝ. Ad frēs celeſtinos. Con
tinens. 68. pticulas.

Nolite ſollicitati eſſe Math. 6. luc. 12. Iubet
hoc ſupremꝰ abbas nr̄ ihesus xp̄us. In
cuius ſpiritu ſalubter inſtituti clamaꝰ
Abba pater Ro. 8. Conſonat apoſtolꝰ eius mag
nus prior in religione xp̄iana dicēs. Corintheis
in pſona omniū .j. co. 7. Volo vos ſine ſollicitu
dine eſſe. ſꝫ mox ſubintulit vtilē atqꝫ neceſſaiam
de ſollicitudine diſtinctōez. ne ꝉ ſibiȷp̄i vel aliȷs
conſortibꝰ ſuis cōtrariꝰ videtur. quoꝝ ꝑmo fre
quēter ad ſollicitudinez cōn̄ deſidem inerciā exhor
tatur. Ait enim qui ſine vxore eſt. ſollicitꝰ ē que
dn̄i ſūt. quō placeat deo. qui aūt cum vxore ē ſol
licitus eſt que ſūt mūdi. Scd̄a pticula
Ecce habemꝰ ſollicitudinē. et ſollicitudinez
Vna eſt dei. altera eſt mundi. vna ſp̄ualis

alia tp̄alis vtraq; ſiquide; bona· alioqn̄ culpa
ta fuiſſꝫ uxoratoꝝ cū ſua ſollicitudīe cōditio · pri
ma tn̄ melior atꝫ dimior adeo ut vocacō dici poſſit
⁊ dicat̄ tā hic ꝙ̄ a apl̄·i·Cor̄·A·volo vos inquit
ſine ſollicitudīe ee̅·⁊ alibi ad philip·4·Nihil ſol
liciti ſitis·⁊ p pſal·dn̄s · vocate inquit ⁊ videte
qm̄ ego ſum deus· Particula tercia·

Felix iſta ſollicitudo vacās ⁊ vacatio ſollici
ta quale habere licet·decet ⁊ expedit·illos
precipue qui celebes ee̅ ſine tribulante iugo ux
orum · nedum elegerūt·ſꝫ vouerūt · quales vos
elegit ⁊ aſſumpſit· Abbas nr̄ xp̄us o pr̄es ⁊ fra
tres celeſtini·quos ad preſens alloquitur ſolli
citudo dilectionis mee quā ſuis impulit quēſti
unculaꝝ ſtimulis zelus veſter religioſus ſollicit9
iux̄ verbū ꝓpheticū·Mich·6·ābulare cū deo ſuo·

Senſit itaq; veſter in dn̄o timor·2·pti·
cuius vis ē ſꝫm phm̄·reddere timentē ſol
licitum·ſenſit inꝙ̄ quemadmodū fruſtra fuiſſꝫ
aſſumpta ſollicitudo vacans deo·ſi quadam re
troſpectione ſeu tergiuerſa ōe corrueret in mū
di ſollicitudinem·⁊ iam non tantum vana eſſet
quaſi finem nō aſſequens vacacōis: verū dam
nabilis iudicaretur et reproba·ſi in dāpnabile;
reprobamq; ſollicitudinis peccatricis foueam p̄
ceps laberetur qualem diſſuadet maxime ſꝫmo
prepoſitus· Nolite ait xp̄us ſolli·ee̅·⁊c·7·

Queret forſan nouiciorꝝ aliquis · que ſit et
qualis ſollicitudo hec culpabilis · nã de tol
lerabili mũdanorũ ſatis inſinuatũ eſt · et de qua
dam altera · ocio ſancto ꝯdiuiſa · videtur ãmoni
ta · ſꝫ non criminata fuiſſe illa marie ſedẽtis ad pe
des iheſu ſoror martha martha īquit iheſus · ſol
licita es et turbaris erga plurima. Porro vnũ
eſt neccãriũ. At vero tota ꝯmonicõis xp̃i ſeries cũ
expoſitoribus ſuis in illa ꝓhibicõne ſollicitudĩs
ſicut matheus ⁊ lucas referũt dat intelligi ſollici
tudinẽ malã eſſe · que nõ eſt prudentis ⁊ ſagacis
prouidentie · neqꝫ neceſſitatis Sꝫ eſt vel diffiden
cie ł pfidie vel cupiditatis curioſe ⁊ anxie de q̀bꝰ
non eſt modo p ſingula differẽdũ. · · · · · 6 · p̃ti ·
Veniamꝰ igitur p ꝯpendiũ ſtatim ad pie ſolli
citudinis veſtre in dñõ q̄ſtiones · que ſollici
tudinẽ ꝯformidãt impiã dum piam ymmo neceſ
ſariã cogunt̃ amplecti. Manet apud vos o p̃res
et fratres ꝓfundo corde firmata monitio apoſto
lica heb · x · Sint mores ſine auaritia ꝯtẽti p̃ñtibꝫ
Nichilominꝰ aſpicitis illa eẽ neceſſaria q̄ ꝯcedit
idem apoſtolus dicẽs j · thi · 6 · habentes alimen
ta et quibus tegamur · hijs cõtenti ſimus. Bene
ſuades o magne p̃or apłe · placet id qđ apponis
hijs contenti ſimus attñ alimenta ⁊ ea quibꝫ te
gamur opꝫ habere. Non aũt hoc ip̃m totum vel
labore noſtro q̄ diuinis mancipamur offitijs vel

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hoſtiatim mēdicādo· qui nequaq̄ diſcurrere per
vicos ⁊ plateas· inſtituim⁹ obtinē fas nobis eſt
Deniq; nichil equus ſm oē; legē eē deducāt apl's
i Cor· 9· q̄ qui altario deſuit· de altario ⁊ viuat·
Ve ve mūdo a ſcādal' ve ſcādala ſp gētib; p· V
ſbilib; demoniīs· In via hac qua ambula
bā ꝯquerit pp̄ha abſconderūt ſuperbi laqueū m̄
et rurſus· Iuxta iter ſcandalum poſuerūt michi
Electa eſt ecce ſub ſplici religionis voto via pau
ptatis vt ſollicitudo noxia diuiciaꝝ cructans et
enecās vitaret electa via caſtitatis ꝑpetue ꝯtra
ſollicitudinē alligatā uxori cū tribulacōe h⁹ mōi
Electa via derelictōnis ꝓprie volūtatis ꝑ obediē
tiam· cōn̄ ſollicitudinē· tot dubitacōe; · tot ſcru
puloꝝ· tot diſcrimin ūq̄lia ꝓpria voluntas ſe dū
ducē vult· ſe ſeducēs incurrit· pud;· heu· pig;q; ē
cordai qūtis ⁊ q̄lib; apd nōnullos dēmētis oīa
ſūt i oppoſitas exorbitacōes eūſa ſbuerſaq;· Iā
heu nis appa; veritas parole xp̄i· q̄ mō· dū hec re
legerent lecta ē in eccia de immūdo ſpū· q̄ cū exie
rit ab homine· tandē redit et adducit ſeptē ſpiri
tus nequiores ſe dum inuenit domum vacantē
nō quidē vere· ſ; ſola ſimulacōe ſicut i ſol' extrin
ſice ꝓfeſſiois ſcopis ſicte mūdata ē· pti· 8·
Eſt vtiq; nequā ⁊ immūd⁹ ſpūs cupiditatis
q̄ radix omnium malorū et ydolorum ſerui
tus ab apoſtolo ⁊ mamona dr̄ iniq̄tatis a criſto

Sed nonne nequioꝛ eſt ſimulata pauptas que
ſub voti velo latēs· tota diuicijs inhyat tota ſolli
citudinib⁹ earū pungitur et intus ⁊ extra conti
nuis miſeriſq; modis laceratur cruētat diſſipat
Cui namq; poterit eē dubium ſollerter attendē
ti quin ſpūs auaricie neq̄ iam ſecum adduxerit
·A· ſpūs ⁊ vniuerſitatem vicioꝛū nequioꝛes ſe ſi
mulata quippe ſicut ayt Aug⁹ · equitas duplex
eſt iniquitas non ſec⁹ hoc loco dic· ꝙ ficta et vo
ta pauptas nō eſt pauptas ſpūs· nō paupertas
virtus· non amica bonis moꝛib⁹ frugalitas· ſ; du
plex iniquitas· q; et vere cupiditas eſt ⁊ ſimula
cō nec hic ſiſtitur ſ; pꝛogrediēs iſtic voti fractio
nem· fundatoꝛū defraudacōnez p̲rimoꝛū factis
dictis et exemplis ſcandalizacōnem inueies. De
mum illud ve xp̄i dictum phariſeis pro talibus
in religione penitus labſa v̄ſantibus· quales hic
ſolos plangim⁹. Circuitis mare ⁊ aridā ut facia
tis vnum pſelitū ⁊ nouicium in religione· et cū
fact⁹ fuerit: facitis eū filium Jehenne duplū q̄
vos Ecc· 1· Quoniā diſplicet deo infidelis et ſtul
ta promiſſio· ⁊ meli⁹ eſt nō vouē· q̄ poſt votum
nō reddere. ·9· pticula

Iſte tandem amice· ſiſte calamū quē indig
cō tua rapit vltra longe q̄ inchoando pꝓoſu
eras. Et q̄ doctrinam datura es. diſtraheris ſati
ra que nulla vnquā oꝛōne nulla declamationis

ac̄ moīa ſatis erit reprobanda. Reuertamur ad progreſſum finis intenti. reſumentes illud vnde arripuit nos malorum regitatorum. preſertim apud non paucos noſtri temporis religioſos an rius dei timor. xp̄ianaq; pietas. et miſeracō frat nalis. Illud erat apire. quo pacto pauptas reli gioſa vacaret abſq; ſollicitudine vict⁹ et veſtit⁹ interueniunt fateor et vos interrogando fatemi plures crebro pungitiui cōſcientiarum ſcrupuli non ſinentes timoroſos fratres implere cū pace verbum criſti. cū ap̄lica monicōne. Nolite ſolli citi eſſe. pticula. io.

Vnt aūt in genere tria in ↄquiſicōne vict⁹ et veſtitus nec̄p ſtimuli. vnus ſymonie. ali⁹ vſure. alter fraudulencie. Sollicitatur ni mirum timorata mens. ne forte miſceat ſe inēdantē tpa lia p ſpiualibz recipiēdis. et ecōu labes ſymoīa ce p̄uitatis. Et hoc vtiq; freq̄nter ve ve pueit dū nō hētur directio. dū lumē intencōnis nrē que ē oculꝰ cordis. oim actōnū nrārū ē tenebre. Sollici tatur p̄terea. ne ī reditibz ↄpādis. q nō ſp inuei unt ad ppetuū. reddat cōtractus vſurari⁹. ex a diecta cōdicōne ſeu pactione de facultate tociēs quociēs redimēdi. Sup hac vero duplici q̄ōne ſollicita ſcrupuloſaq;. pn̄t habei quedā opuſcu la noſtra nup edita. ſi tū cū magnis taliū tracta toribz viſa fuerint nūmerāda. pti. xi.

SVp est ad pñs inueſtigare ⁊ inuẽtos tollẽ
qn̄tum inuenit ſator boni ſeminis xp̄9 zizanio
rum fraudulẽtorũ aculeos quos laborioſa nocte
dum dormiũt p negligentiaꝫ homĩes ſupſeminat
inimicus homo. ſub obtentu ꝯquiſicõis victus ⁊
veſtitus. Hoc etiã p̄cipue veſtra p queſtiũculas
ſollicitudo ſcire deſiderat. ⁊ qm̄ defraudatis dire
cte cõtrariatꝰ iuſticie tot modis iuenim9 defrau
dacõneꝫ quot iuſticiam firi oppoſitoꝝ q̃d eadem
eſt diſciplina. Dicitur aũt iuſticia virtus ad alte
rum vel ſicut ad alterum reddens vnicuiqꝫ ꝙ ſu
um ẽ. Porro iuſticia ãple ſũpto vocabulo cõpa
tur ad deum et ad ꝓximũ. ymmo et ad ſeipſum
ſicut ad alterum. prout ĩ pn̄ia fit dũ ſpiritus car
nem ſubiciat ſeruituti. Sic erit defraudacõ vna ad
deum altera ad ꝓximũ. Tercia quaſi methapho
rice dcã ad ſeipſũ et primit9 de ꝓximi defrauda
cõne. qꝛ notior eſt videam9 ⁊ ꝯcluſiones deince
ps inſeram9. ·12· pticula

SOllicitudo pia cõferentis tpalia defraudatꝰ
ſi ſua intencõ a recipiẽte nõ ſeruetur. Hoc enĩ
ꝓprie ſonat fraus et dolus. dũ pretenditur vnũ
⁊ fit alterum. Sic dicitꝰ de teſtatore. ꝙ fraudat9
eſt ſi ſua deſeratur aut nõ impleatꝰ intencõ. Neqꝫ
tñ accipiendũ eſt de q̃uis intencõe. non enim ca
dit ſub obligacõnis recta lege neqꝫ intencõ. Si
ſaluti cõtraria. ſi morib9 abſona. Si in deteriorẽ

eritum eius obſeruacō ſit. ventura. qualis eſſet intencio palā ſymoniaca. vel vſuraria. vľ inici p̄ iudicans alieno vel deo ſciſq; ſuis non honeſta

Sollicitudo pia cōferētis .... pticula. ix. tpalia. dirigi debet ad ſuſtentacōnem miniſtri illius tpalem faciendam. a quo ſpūalia req̄runtur. Iſte ſiquidem iuſtus ꝓprius ꝛ verus eſt tytulus ſuſcipiendi ſpūalia. ꝛ hoc ſupponat ad pñs tanꝙ deductum ſufficiēter in materia de ſymonia. dū de directione cordis forma dat. Adue ro plerumq; fit ut menciatur iniquitas ſibi. Nūc p ignoranciā affectatam. et ideo culpabilē. nunc p negligenciam. que nō cauta ſollicitudine q̄rit agendoꝝ veritatē. Expedit igitur ad particulaēs deſcendere caſus. non q̄dem ad omnes ꝗ ſingulos. hoc enī nobis eſt impoſſibile. qm̄ varij ſunt ſine numero ꝛ ita varij ꝙ vna circūſtātia qn̄q; poſita. qn̄q; deficiens iudicium ſapiētis variare cōpellit. Et hoc cū admiracōne parum ſapientis nec ad oia circūſpiciētis. Queſiuit vn⁹ anathoritarū a quodā patre. Pater debeo tēptacōes ad mittē. ꝗ ꝓtin⁹ eas abicē. Admitte iquit. Acceſſit ali⁹ cū eadem peticōe. Abire inquit. nec admitte Non ꝯtraria videri pñt. Admitte ꝛ non admitte Sic apd ſapiētē ꝓübi. 27. Rn̄de ſtulto iux̄ ſtulticiā ſuam. Sic i euāgelio demōſtrandis ꝛ nō monſtrandis opib; bonis habes .... pticu. ix.

QVa im re colligitur vnde tal' ⁊ frequens error in moralibus iudicijs venit. Sunt qui ſolis intendūt gn̄alibus regulis. ut ſūt ꝓuerbia ⁊ auctoritates ſanctoꝝ. Sunt q̄ ad ſola ſingularia dant ſe totos Nullam ad p̄ma principia reſolucōnem hn̄tes. quia vel neſciunt vel negligunt aut toti lr̄ales ⁊ ſine ſpū carnales ſūt vel excecat eos ꝓpria malicia hec aut illa. Sūt alij circumſpecti ſimul ⁊ prudentes qui ſingularia caute colligunt. ⁊ ſapienter ad r̄gulas reſoluunt gn̄ales colligentes pie que fuerit racō date legis. Rn̄qꝫ per eleuacōnem mētis ad regulas dimas. qn̄qꝫ ad humanas. Primū ſit p virtutē quam vocat Areſto. dyromicā. alterū per Epykeyam. quā dicere poſſumus bonā equitatē. Et qm̄ rariſſimi ſūt tales circumſpecti. Requiritur enim cū erudicōe long⁹ expientie vſus. Non expedit paſſim ab oibus querē ſolidum pro moralibus ↄſiliū. neqꝫ ſimiliter p̄ſumē illud dare quiſqꝫ debet preſertim non habita cū ſuis circūſtantijs oibus vera ca⁹ forma qui queritur. 17. pticula.

ET certe frequēs iſtic ab inquirētib⁹ ſolet i̅terueniē defect⁹. et cum ius ex facto oriatur quid mirū ſi reſponſione ſit decepcō. Non quidem ſemper ex reſpondētis ſꝫ ex inquirentis vicio. aut crebrius ꝓpter fantaſiam parum inſtructorū. q̄ ſe palogizant. decipiūt ⁊ ſophiſticāt. Putātes

caſus aliquos eſſe ſimiles. quos ex vnica quan
doq; circumſtantia addita. vel remota vel non
attenta. Conſtat prorſus eſſe diſſimiles vel ad
uerſos. Exempla tacta ſunt. et apud medicinā
dandam patet hoc vicium. dum vnꝰ ſibi viſus
arroganter pitus in hac aut hac medicina dan
da applicabit vnam receptā ad morbos. ex cauſ
oppoſitis ortos. Non attendens aliud eſſe qđ ſa
nat calcaneum et cecat oculum .... pti. 16.

Omittamus narracōnes ſuper hac re vulga
res. nec referamus q̄ꝑ iuſtam pinde racōne;
vel non valeant aduocati ꝑtendere dum caſum
omnē ad ſe delatum iuſtificandū ſuſcipiunt. Et
veniamus ad alias ↄcluſiones cum ſuis modifi
cacōnibus inueſtigando p̄cipue de ſuſtētatis mi
niſtris eccle. Intēcō qualis ⁊ q̄ ſit tenēda p eum
qui ſuſtentat ⁊ recipit. ſiue ſit vnꝰ ſiue plures
ſecularis aut ēligioſus. ⁊ ſit. 3. ↄcluſio. ... pti. 17.

Sollicitudo pia ↄferētis tpalia. ſi vult pōt in
ſua gnālitate ſuffragia requirē. ⁊ ſub hac
intencōne ſola ſtando. non minus merebitur ſe
pe apud deum. q̄ꝑ particularius exigendo. Non
habet prima pars dubitacōnem. Secunda ps
vtinam ſpiritualibus oculis quales ſunt oculi
columbini ſponſi et ſponſe in canticis aſpiceret
qm̄ apud illos pſpicua eēt q̄ cogſcāt oia beneſa
ctoꝝ omniū qntūlib; occultorū. premia repoſita

apud deum ꝑpter quē ⁊ in quo fiūt. Verum pau
ci ſunt ſpūales hmōi. qui nō miſcere curant gñe
puriſſimo caritatis illud ſeminādo quedā zizaīa
vanitatis. Fitqꝫ illud ṽgilianū lolium ⁊ ſteriles
naſcuntur auene. Audi ꝯformiter illud euangeli
cum. ꝙ ſimul exorte ſpine ſuffocauerūt ſemē ver
bi. ⁊ fructum boni opis. 18. ꝑticula.

Sollicitudo pia ꝯferentis tpalia pōt ⁊ debꝫ ā
moneri clam aut palam. p predicatores aut
alios. ſup premiſſa veritate. pro directione pu
riori intencōis ſue. Suadenda quippe ſunt bona
cum diſſuaſioē maloꝝ. Nichilominꝰ ſeruetur illd
antiquū ꝓuerbiū. Ne quid nimis. Quia ꝗ nimis
emungit elicit ſanguinē. Nimis inſuper exacuēs
ferrū. qñqꝫ vel ebetat. vel cōſumit ipſū. Satagēs
deniqꝫ totum quidqt ſeuerit aut meſſuerit purū
eē. non hñs aliquid zizaniorum neqꝫ palearum
quid ni fruſtra. quid ni ſtulte ſepe conetur ⁊ dā
pnoſe fatigetur. Nūquid nō eligibiliꝰ eſt granū
aliqd vel impurum ꝙ̄ nullum colligere. Quo circa
dicamus ꝯſequēter. 19. ꝑticula

Sollicitudo pia cōferentis tpalia pōt cum bō
venia. ymmo ⁊ cum grā cōdicōes certas ap
ponere explicatiuas intencōis ſue. Sufficere in
primis debent ad ꝯſenſū huius veritatis. vſus to
cius cōis eccie. qui ſic habet et recipit. cui ſi quis
detrahit imprudenter ſe decipit. Sūt autem tres

cõſideracõnes . ꝓpter quas pie põt cõferens ap
ponere limitacões certas . vna cõcernit pſonã
recipientẽ . altera pſonam conferentem . tercia
pſonam affinem vel attinentem .... pti . 28 .

Attende ⁊ videbis expediens eſſe perſone
recipienti ꝙ limitetur ad certa ſuffragia : q̃
tenus reddatur eius animus magis ſollicitus .
debitum ſoluere . ⁊ intencõnem ſuam in deum di
rigere . Quatenus ꝑterea maneat eius ↄſciẽtia
ſecurior . quo poterit agnoſcere ꝙ obligacõne ſo
luta quietus manet . nec paruipendẽde ſunt dũe
racões iſte . quibus additur tercia . Conſtat nã
q; apud deum qui nouit oĩa . qui ⁊ dicit . Ego de
us ⁊ non mutor . michil eſſe neceſſitatis aperire
noſtras intentiones ⁊ affectiones exponere . hoc
ergo requiritur ꝓpter nos orantes . ut ſcilicȝ exhi
beamus nos tales nobiſipſis . qualem cupimus
eſſe deum nobis . pios amicos ſedulos cõpatien
tes . ⁊ ita de reliquis affectibus . Sed quis neſci
at ꝙ orans plus mouetur ⁊ afficitur in ſeipõ . dũ
ad pticularia reſpicit . dum benefactoris munẽa
dũ obligacões . dum intencões . dũ nccitates
conſiderat . ꝙ̃ in quadam vniuerſalitate ſe te
nendo. .... Particula . 21 .

Vidcbis rurſus circa perſonam cõferentis
expediens cẽ frequẽter . ⁊ necẽariũ aliqñ ſuf
fragio limitaẽ . Primo ſi ad illa ſuffragia teneat

vel ex voto. vel ex ſacerdotio minuncto. vel ex alte
ri⁹ teſtamēto legato vel mandato. Certū ē proin
de ſuffragia ecc̄ie vel ſingularis pſone non tantū
valere ꝓ mille aut omibus. qūtum ſi pro vno fi
ant. ⁊ hoc ad pn̄s ſupponatur ex aliis opuſculis
Nec eſt cōtrauerſia qualiſcūq; apd̄ doctores de
ſuffragio ſatiſfactōnis ⁊ redempcōis. ſicut exem
pla ciuilia ⁊ quotidiana ↄuicunt de debēte centū
francos. qui liberaret. centū pro ſe ſolutis ſʒ ad
ditis ſecum decē ſociis. in pticipacōne liberacōis
ꝓpria ei⁹ tantūdem liberacō tardaret. ... 22. pti

Videbis deniq; circa pſonam affinem vel atti
nentē pſone ↄferentis referre ꝙ pluimum
ſi viderint ⁊ ſenſerint per ſucceſſiones tēpoꝝ ⁊ ge
neracōeʒ. ꝙ talis parens eoꝝ vel affinis talis fu
it pie ſollicitudinis. ut pro ſe ⁊ ſuis talia fieri cō
ſtitueret pietatis officia. Nonne monētur ac cō
mouēt̄ p inde preces cum gratiaꝝ actione et lau
dib⁹ ad deū deferre. nōne ꝓbabile eſt eoſdem ai
mandos fore ut quēadmodū ille fecit ita et ipſi
faciāt deducto lacioꝛ ptʒ aduertēti ...... 23. pti

Sollicitudo pia conferentis tpalia pōt cum bo
no corde. nedū in ſuffragiis ↄdicōes apponē
ſʒ cum hoc loca certa et honorabilia ſue ſepelitio
nis eligere cum appenſioē inſigniorū. ſeu tytulo
rum conſcriptione. Iuxta ſui ſtatus qualitatem
ſic de pōpa funeraliū dicētur. Seqtur hec ↄcluſio

p deductiones precedeñ. Et quomã inueniũtur ſanctiſſimi patres talia curaſſe. nam pie cogitata cedunt oĩa ad honorem magnificum dei et ecclie tam militantis q̃ triumphantis. Et ad fidẽ ſpem quoq; reſurrectiõis aſtruendã. et incredulorum confutacõnem profitiunt. Veritas eſt talia oĩa conuerti. nunc in bonam nunc in malam ptem profitientium. p cõferentiũ. pro recipientium. pro inſpicientiũ. pro interptantiũ diuerſa et aduerſa q̃litate. neq; oĩno aliter inueies in operacõib; hũanis extrĩſecus exhibitis. Ad qd adduci põt illud comicũ. Talia ſũt oĩa qualis ẽ animus vtẽtis. Queadmod de diuicijs aũt paupertate dixit ſapiens q̃ ſubſtãtia paupis ſm cor ei9

Fundamẽtũ ſuſcipit hoc loco ſalub Cpꝉi. 26.
Primũ illd xpi pceptũ ab aplo repetitũ. Nolite iudicaẽ. qd vtiq; de talib; ad vtrũlib; indiffñtib; intelligitur eẽ preceptũ. ut q̃ manducat. non mãducantẽ nõ ſpnat. et ecõtra. qui offert tpalia nõ ffeorẽtem nõ ſpnat. Hinc abbas paſtor. dic inq̃t ſp tibi. tu qui es. et ne iudices quenq̃. ſic et ſaluabitur hũilitas et curioſitas ſupba piculoſã

Ltemeraria et inquieta ↄfundetur. Cpꝉi. 27.
Sollicitudo pia ↄſẽtis tpalia defraudaẽ ſi nõ impleaẽ obligacõ ꝉ pmiſſio ꝉ ↄuẽtio ſecũ ſcã ceſſante cã legitĩa non implẽdi. ↄſequiẽ ad pmã hec. A. ↄcluſio. Reſtat ſoli difficultas ĩ aſſigtioẽ

cauſarum ſeu caſuū· quibus pōt ⁊ qū preteꝛmit
ti a recipiente illď qď ꝯferens inſtituerat. Vna
cauſa eſt neceſſitatis. Altera maioꝛis vel vrgen
cōꝛis vtilitatis. Tercia p̄ diſpenſacōnem ſupio
ris auctoꝛitatis que duplex eſt· vna ſupꝛema pa
pe· alia oꝛdinaria p̄latoꝝ. ·26· p̄ticula

NEceſſitas incumbit nūc ex inpotentia. vel in
firmitate recipiētis· nunc ex foꝛtuitis demo
licōmbꝰ eccleſiaꝝ· ex diſſipacōnibus hereditatū
atqꝫ reddituū· quibus ſuſtētandꝰ erat miniſter
eccleſiaſticus cuiꝰ beneficiū qď dabat̄ ꝓpter offi
cium ſi pꝛoꝛſus deperijt: non videt̄ aſtrictꝰ rema
nē ſeruicō niſi foꝛtaſſis obligacō remaneat aliū
de. particula· viceſimaſeptiā.

POꝛro maioꝛ ⁊ vrgētioꝛ vtilitas ꝓuenit qn̄qꝫ
p̄ tpis ſucceſſum· vbi opoꝛtꝫ iuxta v̄bum iu
riſtarum ꝙ alia racō ꝯfoꝛmat pactū. Nec ē illud
mirabile inſolitum· vel inpoſſibile cum in iuramē
tis ⁊ votis gn̄aliter emiſſum de futuro plerumqꝫ
ſic eueniat· ut que gn̄aliter ꝓmiſſa· bona eſſe vi
debant̄: fiant in caſibꝰ p̄ticularibus vel nō obſ
uanda· vel mutanda· q̄ noxia ſunt vel inutilia
moꝛibus· vel diſſona eccleſiaſticis ritibus· ſeu boi
maioꝛis impeditiua ſuppetūt exēpla frequenter ſi
quis aduerterit ut ſi quotidie dicenda ſūt miſſa
de requiē. veniet dies natalis dn̄i· dies reſurre
ctōis eius· dies pēthecoſtes. Cōueniūt pꝛochiai

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad audicōnez miſſe· que tunc forte nō hētur ab
alio. Puto null9 diceret tūc cātand' eē de reqem

Attenderēt vtinā con ········ pticula·28·
ferentes tpalia· quid plus honoris et celeb
tatis affert circa d'iuum religionis cultū et vide
rent ꝙ aliqñ fructuoſi9 eſſet pro ſuffragijs ha
bendis fundare die obitus ſui miſſas· vel alia ſ
uitia que de ſanctis ſunt· aut de tempore· ꝙ ſi i ſo
lis funeralibus ſeruitijs ſiſteretur. Quēadmod
ſi fiat vnum annuale · iuxta ritū et ſignacōnem
miſſalis· quotidie videtur habere plus deuotio
nis in ſuſcipiente· quoniā natura ſic habz vt ꝑ de
ptitas vł aſſidua ſimilitudo cauſet faſtidiū. Ni
hilomin9 oportz iuxta et ꝓpter pmiſſa pias con
ferentium et recipientiū ꝯuencōnes non leuiter
abrumpere ſʒ tractare reuerenter· ꝙuis nō ē ar
bitrandū oīs hmōi ceremoniales inſtitucōes
obligatorias eē ſb' pena pcci mořlis · ſi tranſgre
dianł· qꝛ nec de alijs ꝯſtitucōib3 longe eēntialio
rib3 ordini moāſtico· hoc ē ſentiend'. Cōtempt9
aūt nichil ſollicit9 ſup implecōe taliū crimē h3
tā apd' monaſticū ſeu collegiū· ꝙ apd' ſingulaēs

Ceterꝝ ſi diſpenſacōe ſupio ····· pticula·29·
ris additū ē ꝓ tercia cā qm̄ nō oim ē paſſim
tales ca9 deſcīdere ſb' regul' gnālib3 emergētes
ſʒ ad platos ſpectat inꝑptacō iuridica ad doctoēs
ſcolaſtica. pſ tim qñ pōt eē rōnabilis dubitacō de

duplici caſu p̄ori· neceſſitatis viȝ ⁊ maioris vtili
tatis. Grādis vero nūc apiri poſſȝ diſcuſſio ſuper
hac materia diſpenſacōnū ⁊ ɔmutacōnum· tam
in reſpectu diſpenſacōnū· q̄ȝ in ordine diſpenſacōȝ
querenciū ⁊ recipiēcium· que ſpālem poſtulat ſe
patiūqȝ tractatū· ſicut ⁊ quedā alia curſim hic p
tranſita. 30 ꝑticula

Dicamus vnum hic ⁊ nunc pro expedienti tu
cius eē ſp aſſumere diſpenſacōnem ſupioris
ſeu cōmutacōnem· que ut haberi ɔmodi⁹ poſſit
ꝓcurandum ab auctoritate papali· p̄ſertim in re
ligionibus exemptis· q̄ȝ detur aliquis ab eo ſub
ſtitutus. ſicut de religione· ſicut ali⁹ qui facultatē
habeat tociens quociēs videbit̄ diſpenſandi. ad
quem facilis pateat acceſſus. Hoc ɔſiliū in aliis
etiam caſib⁹ conſciē ſcrupuloſis ſalubre eſt. ſint
illi caſus occulti· ſint publici· ſint ſup pccis· ſint
ſuper penis· ⁊ irregularitatib⁹ pccōrum. 31 p

Demū papa rite conſultus non ſe reddet diffi
cilem concedē talia· qñ et vbi non apparet
fraus vel laqueus iſta querenciū· non in velamē
falſe libertatis malicie. ſȝ ſerenacōnem conſciētie
et dilatacōneȝ viarum penitēcie. Qua in re colli
gitur ex ɔſti de particularib⁹ exempcōnibus a
prelatis ordinariis q̄ȝ frequēter noxie ſūt. Nedū
ꝓpter preiudiciū Iuris alieni. Nedum ꝓpter con
turbacōnem ordinis eccleſiaſtici ⁊ Iherarchici

verū ꝓpter inconmodū collegij sic exempti. Cur ta quia ni mirum precluſit ſibi recurſum facilem ad prelatū ordinariū. dū queſiuit quaſi liberta tem excutere iugū ſuum. ptícula .xxi.

Sollicitudo pia conferētis tpalia ſi ordinauit miſſam eē dicendā. exempli grā die lune ꝓ ſeipō. defraudatur precipientē ſic obligatū. ſi det talem miſſam pro altero ſiue fiat hoc ex priori ſi ue fiat hoc ex obligacōne ł ſuſcepcōe ſubſequen ti. Nō pſpicua ē p deductōez ad impoſſibile vł in opinabile. Da ſiq̄ de ita eē. ꝙ vna miſſa ſufficiat pro duobus. Dabis obſequenter ꝙ ſufficiet et li berabit pro tribus. pro decem. pro centū. pro mil le. et ita ꝓ qdlibet ↄ pro toto mundo. Dabis vlte rius ꝙ nō erit melior ↄdicō ꝓcurātis ſibi miſſam peculiarem. Dabis demq; ꝙ pro vna miſſa potue rūt centum hīre ſub voto ſub ꝓmiſſo ſbiniuncto p forum penitentie vel alteri⁹ iuſtitie ſolui. Cur ergo tot preſbiteri. tot miſſe ↄſtituuntur. cum v nus ſacerdos cum ſua miſſa vnica ſatis eſſet pro omnibus. ptícula .33.

Vellet addere forſitā aliqs ꝙ recipiēdo⁹ dū hē bat pri⁹ ad ſufficientiā ꝓ ſuſtentacōe ſtat⁹ ſui. ł ex bñficio. ł ex pr̄imoio. ł pie collato frau dat et peccat tā ꝓprimū ꝙ̄ ſe. cum tota ratio con ferēdi tpalia miſtris eccīaſticis videat eē ſua ſu ſtētacō nō diuiciaꝝ accumulacō ł ōtus pōpatic⁹

Sed hec aſſercō durior eſt q̄ꝑ opꝫ· ſuper qua mem ini pridem in quadā lectōne queſiuiſſe. Demiqꝫ q̄ lis ſit ⁊ q̄nta menſuracō ſufficientie ſtatus: non pōt ſubarte tradi. Nam ꝙ vni parum eſt: alteri ſit nimiū ymmo ſit in eodem ꝓ varietate tpm̄ et circumſtantiarū talis varietas· q̄nqꝫ racōnabili ter. q̄nqꝫ vero culpabiliter· dum quis accipit et aſcendit ſtatum ſibi moribuſqꝫ ſuis et meritis ī proporcionatum· faciēs ſibi nō de neceſſitate vir tutem. ſꝫ de vicio neceſſitatē. Adde ꝙ recipiūtur aliq̄n tpalia preter vel vltra neceſſitatem p̄ntez aut non pro ſolo ſtatu recipiētis. ſꝫ ad aliorū pro uidam piamqꝫ ēleuacōnez ········ ·38· pticula.

Sollicitudo pia ꝯferētis tpalia· procurando ſi bi miſſam iuxta caſū priorem. nō defraudatᷓ ſi preſbiter ēcipiens adiūxerit alios in oracōib⁹ ſuis publicis aut ſecretis· ut in memēto. Aut ſi offerentes ut ſolet poſt euangelium ēcipit. Mo deratur hec ꝯcluſio precedentem ritū ſimlᷓ eccleſie conſeruat· ⁊ exercet caritatē. Quā rurſus a terre na cupiditate diſcernit. Demiqꝫ doctoꝝ conſiliat apparētem in aliquib⁹ diſcordiā. cuius aſpectus ad diuerſa· huius ad hec illi⁹ ad iſta v̂tebatur

Queram⁹ a ꝯferēte tpalia ······· ·39· pticu quōes aliquas· ūt ex ſua ēſponſione veritas magis emineat. Et primo vis o fratᷓ ut in miſſa quā ꝓ te dicī inſtituis nulla dicatᷓ locis ſuis alia

penitus oratio q̄ p te. Puto reſpondebit. ſicut a
rũdere debebit. q hoc fieri non prohibet. Vis tu
rſus o frater q in momento tã p viuis q̄ p de
functis nullus cõmendat? habeat niſi tu. et tui
Reſpondeat op; q hoc non intendit. qm̃ inſtituti
oni eccĩe iam ipſe repugnaret. Vis p̃terea q vo
lentes ad offertorium venire. quatenus ipi miſ
ſe participes ſint repellantur. Certe nec hoc di
cet. ſi ritũ eccleſiaſticum plene cognouerit. Quid
vis igitur tibi frater fieri pro peculiari miſſa tua
Si reſponderit: volo q tota mea ſit. tota cedat in
ſpiritualem vtilitatem meam. tota valeat ad re
miſſionem pccõꝝ meorum a ſatiſfactõnis debite
vel iniuncte redẽpcõz. Sz qui an hoc ita vis frater
q ſacerdos nichil ſibi mereatur. nichil ſeipm̃ in
uat. nichil pro ſeipõ ſatiſfaciat. nl̃ demũ ẽpendat
obſequij pntibus. nichil benefactoribus. nichil
conmendatis. Similiter ut tu conferas nichil ec
cleſie toti militanti. Nolo dicet et iure dicz. Quid
ſupeſt igitur niſi referre qũtitatem ſuffragij deo
que et qualis ẽ debita eſt nolito murmurare. ſci
et profecto. ſciet ille qui montes ponderat in ſta
tera. tua ſimiliter dona menſurare. Adde q i ob
lacõe tua fortaſſis alij ſũt melioris cõdicõis vt p
ticipẽt. q̄ tu ipſe quõ petes. Hoc inq̄ mõ. q de bo
nis eoꝝ vno mõ l' alio male q̃ſitis facis eleõſinã
facis fundacõz dilatas põpã tuã facẽ vis nomẽ ẽ

aut modeſtiꝰ ſentiēdo loquēdoqȝ. Tu debitoꝛ es
parentibꝰ. patrie bn̄factoribȝ. Demum vniūſe cō
munioni ſanctoꝝ. Patȝ igitur ſub hoc interroga
cōis ⁊ ꝛ̄ſponſiois typo ꝯcluſio declarata. . . . 36. p.
Sollicitudo pia ꝯferētis tꝑalia non defraūda
tur ſi iuxta ꝯſuetudinem ecc̄ie. quā ipſe ſcit
apponat̄ vnꝰ obitꝰ exempli gratia cum ſuo certo
die fundato. Da oppoſitum. Dampnabis om̄s fe
re cathedrales ⁊ collegiatas ⁊ ꝑrochiales ym
mo ⁊ monaſteiales ecc̄ias. Contradices inſuper
racōni. que non vult ut cuilibȝ conferenti aliq̄d
ꝓ ſuo obitu. fiant ſemper exequie ſp̄ales. qm̄ ſe
pe modicum ⁊ inſufficiens eſt qđ offert̄ ad ſuſtē
tacōnem miniſtroꝝ. Et obligacō de obitu facien
do cōdicōnem ꝛ̄cipit. ⁊ ſi non ſemꝑ explicetur im
plicitam. Si vero talis conferēs tꝑalia neſciret
ꝯſuetudinem ecc̄ie. prout ipſe met de collegio ſeu
corꝑe ſuo ſciunt. Et fertur intencō ſua. ꝙ obitus
annuatim fiat pro ſe ſolo tali die. michil tn̄ expli
cat ſuꝑ hoc: tunc ad huc bona fides ⁊ equitas re
cipiencium ſaluatur in ſua conſuetudine. Si aūt
fiat mutuꝰ ⁊ expreſſus conſenſus inter dantē et
recipientem non apparȝ ꝙ conſuetudo militet ut
alter obitꝰ coiungatur. Juxta modum ſeptime
⁊ octaue cōcluſionum. . . . . 37. ꝑticula. . .
Recipiens defraudat crebro ſemetip̄m in re
cepcōne tꝑalium. Quāuis videat̄ eē regula

iuris. ꝙ nemo ſibi ipſi. ſicut nec volēti aut ↄſētien
ti facit iniuriā aut fraudē. Nichilominꝰ inuenitur
ꝑ methaphorā hoīs ad ſeipſū fraus. ſic ⁊ iuſticia.
⁊ hoc ad pn̄s ſupponatur. Et tangamꝰ ī facto mōs
aliquos. Primo ſi mētitur iniq̄tas ſibi ⁊ primo
dū nō impleꝫ nec īplere ꝓpoſuit: ſatis ē ei ſi pecuni
am vndecūqꝫ collegerit. q̄ſi dicēs ſibi met illud
metricū. Promittas facito. q̄d ei promittere le
dit. Pollicitis diues quilibꝫ eſſe pōt. At vero dū
lucrum querit in burſa. dampnum acquirit et
num in anima. Sententia eſt Augꝰ ps̄. 38.

Facit aliā ſibi defraudacōꝫ ſb̕ interpretacōis
cuiuſdā velo latentem. dū ſe iudicem ↄſtitu
it in cā ꝓpria ſue obligacōnis ↄmutans illā pro
voluntatis arbitrio. Aut dum ſuffragia ſuſcipit
nō plus agit ꝓ bn̄factoribꝰ ⁊ fundatoribꝫ. q̄ꝫ pro
ceteris quibꝰlibꝫ. Dicēs ſibi ſatis eſſe ſuā in gn̄a
litate ſola intencōe cōtinore. quoniā ſciet diſtri
buere deꝰ ꝓut volꝫ. ⁊ quibꝫ volet. ⁊ qn̄tū volꝫ. Ex
emplū de paupe debitis inſolubilibꝫ obligato. q̄
liberat ſe cedēdo corā iudice ſuo oībꝫ bōis ſuis. po
ſita vidꝫ hec doctrina ſb̕ fine cuiuſdā opuſculi de
valorē orōnis. addito de q̄dā melama nobili ro
mana exēplo. Verꝫ nō ita ſb̕ vlī rēgl̕a ſmo fcūs
eſt. quin diſtinctionem diſtinctōnemqꝫ rēcipiat
Propterea dicaꝰ viceuſa caꝰ aliquos q̄bꝫ expe
dit ⁊ qn̄qꝫ necē ē intēcōeꝫ ad ꝑticularia trādu cere

Constat in primis q licet de9 non egeat intē
cōne noſtra vel oracōe pticulari·ſicut nec a
lijs bonis noſtris·ut alijs benefaciat. Nichilomi
n9 vult ſm ordinem ſue ſapientie dae āqua·dū
ſpāliter ad ipſum dirigamus oracōnes noſtras
qualia nō eſſet datur9 ſine illis·ut non ſint va
cua ſapientie ſue opa Iuxta verbum ſapientis
Conſtat inſuper q nouit deus ponderare merita
intencōnes ꝛ corda cōferētiū tempalia. Dat tñ a
liqua ꝯferētibus· dum fiunt oracōes ꝛ ſuffragia
poſtmodū ꝑ ipſis·que ꝛ qualia non daret ſi di
mitterentur·nec fierēt. Patz in illis qui cōſtituūt
in ſuis teſtamentis aut aliunde certas pecunias
reſtitui vel dari paupibus. Qui licet ſic ordinan
do poſſint mereri nō tñ ꝓficit eis ꝛ alijs tantun
dem hec volūtas·nō ſequēte effectu ſicut ſequen
te qm̄ in caſu maneret iſte ordinans ad huc ad ē
ſtitucōnem poſteri9 obligatus. XO. P.

Concedim9 vltra q recipiēs tpalia pōt habe
re aliquociēs oracōnes feruētiores et deo
placētiores·dum nō facit eas in pticulari ꝑ hijs
aut illis pſonis·ymmo tradit. Hug. de ſcō victo
re in ſuo de oracōe. Et trahit ſatis ex v̄bis ſancti
Anthonij q oracō tūc eſt acceptiſſima deo. dum
ommiū ꝛ ſuijpſi9 obliuiſcit·nec ſcit quid petit ꝓ
pter quēdā in deo raptū et ſubleuationē vel aſcē
ſum. Non autē mō loquimur de oratione tali·ſed

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

potiſſime de vocali ſuper quam et de qua cadit ut plurimum obligacō. dum pro ſuffragijs tpalia conferuntur. ptīcula. xi.

Quamuis o vtinam per ſuaſum haberent homines ſeculi quantū ſit acceptior oratio tal' per deuotos ſilentes et quietos. quantū preterea ſua ad deum eleuacō etiam iocūdiſſima prorſus et ſuauiſſima plus impetrat apud deum. pl9 eū dem placat. plus ſoluit de penis debitis. plus de meritorum gracijs impetrat q̄ꝫ ſola talis exerci tacō corpalis in vigilijs ſupra modum. et cantico rum multiplicacōibus q̄ ſepe plus exturbant ce rebrum et tedium gignunt q̄ꝫ deuocōnem indu cant. Qualia per ꝓphetam notauit aliqn̄ domi9 dicens Aufer a me tumultum carminū tuorum Non ideo tamē ut culpe9 ita loquimur ſed vt rō nabile fiat obſequiū et bono vni. melius aliud pferat. Neqꝫ ſemp aīalis homo preualeat et ſpū alem ordine nō rcō dijūdicet. Sed quid vt hoies ſunt apt quidam ita morem geras. puilegiū q̄ꝫ paucorum officia leges et inſtituta nō mutat pl'i morum. ptīcula. xii.

Addamus q̄ꝫ in certis caſibus non expediēt vt rcipiēs tpalia hēret ad ꝯferētes ptīcula rem nimis aut frequētem rcogitacōꝫ. Docꝫ hoc exmeplum magni pris. Arſenij qui rogatus a quadam notabili matrona vt ſui recordaretur

Oro inquit deum ut de⁹ deleat ex animo meo me moriã tui. Poſſunt itaqȝ tales aliqñ recordatio nes plus orantem ſuis fantaſijs impedire ꝙ͂ de uocõnem augere. vel purã efficere reuoluendo Subiungamus ɔſequẽter. .xxi. p.

Quod ex hũilitate laudabili põt fieri corã talibȝ aliqua ceſſio omniũ bonoꝝ ſpũaliũ in manibus ſuis ꝓporcõnabiliter ad forum extrinſecum de tẽ poralibus bonis rõne debitorum. et hoc ex cõſide racõne tot exactorũ quibus obnoxij ſumus. ⁊ q̃ nos premũt ⁊ quodammõ ſuffocant. Dicẽtes ex omni parte. redde qđ debes. ut ſunt creacõ. recrea cõ. redempcõ debitoꝝ tociens facta remiſſio. Pre terea tam crebra nunc. vno modo nunc altero i mediate ⁊ mediate facta recepcõ. quo caſu paup homũcio ſic deprehenſus ⁊ anguſtiatus dicẽ po teſt ad deum. domine vim pacior reſponde ꝓ me tu inquã pcĩũ noſtrũ es. noſtra iuſticia. noſtra redempcõ. redde creditoribus meis. quomõ vis ⁊ ſcĩs tantum mõ vita gratie i pauptacula hac me ſuſtentes et ſatis eſt. .xx. p.

Porro null⁹ debet in dubitacõnẽ vertere qñ ꝑticularis intencio ⁊ attencõ directa deo ꝓ iſtis aut pro illis ſit efficatior ⁊ laudabilior plexꝫ qȝ. Primo ex gratitudinis virtute ⁊ ingratitudi nis euitacõne. Scđo ex augmento deuocõis affe ctualis. quã naturaliter habet parẽ beneficiorũ

recordatio ſi gratia dei cõiungatur. Dici ſolet et verum eſt ꝙ particularia magis mouēt. Immo conſilium eſt ꝓ duris ⁊ in deuotis. vt ꝑ ꝯcogitacões tales ſemetipſos afficiant ⁊ durū cor emolliant. Tercio qꝛ fit obligacōis certior impletio ⁊ ad ſerenacōnem ꝯſciē ſatis valens. dū experitur homo ſe feciſſe vel facē qd tenetur ex conuentione. Demū nō impeditur ex hac pticulari ꝯcogitacōne ceſſio ſiri gn̄alis qualem notauim⁹ ſed iuuatur. pticula xx.

Recipiens tp̄alia poteſt iterū defraudare ſe ipſum. dum maledictōnem incurrit quā dicitur maledict⁹ qui partē ſuam facit deteriorem Verum eſt itaqꝫ ꝙ opus ſpūale factum pro ſatiſfactione. non valet tantumdē ꝓ multis. ſicut pro paucis ceteris paribus. Obligans igitur ſe ad ſatiſfaciendum ꝓ alijs. non tantūdem facit pro ꝓprijs ſuis debitis in hoc mundo vel i purgatorio quantum ſi ꝓprie liberacōni totus inſiſteret. Stabit ergo ꝙ pro receptcōne ſuſtentacōnis huius vite mo̅ꝛlis laborabit in purgatorio. pen as luēs multis annis. ꝗuis in caſib⁹ multis caritas ad proximum exhibita pie ꝯconpenſare valeat h⁹modi dilationē liberacōis ꝓprie in augmento p̄mij vite eterne. Dum p̄terea fecit ſe homo pau pem ꝓpter deū ⁊ ſalutē ꝓpriā. Dum rurſus fecit aliunde ſibi amicos de mammona iniquitatis

dedit ꝙ ut recipet. ⁊ recepit ut daret. .xc. p.

QUadēt hoc loco mat̃ia de mēdicitate corpali vtꝝ viꝫ obliget̃ r̃cipiēs elemosinas sb̾ titulo mendicitatis. hoc ē ſolo tytulo ⁊ r̃ſpcū natural̾ defectus. abſqꝫ alia recōpenſacōne ſeu reddicōe mutua tpali vel ſpūali. Alioquin nō eēt vera mē dicitas. ſꝫ ꝯmutacō qualis eſt in ceteris eccleſia ſticis r̃dditu atis. Vtrū in q̃ꝫ tal̾ mendicās tuci⁹ ⁊ liberi⁹ viuat apud deum ⁊ homiēs. ꝙ alij q̃ vo lunt eē contētī ſolo huius tytulo pauptatis ſed obligacōnem iuri dīno ⁊ naturali ꝯſonā volūta rie cōiungunt. ymmo ꝯſeqn̄tur labret̃ hec inq̄ſi cō. ſi ſtant iſti duo tytuli pit̃er in eodem ⁊ pro eo dem mendicare. ⁊ oracōnum vicem ſub obligati onis pacto r̃pendere. Deinde pfundius fodiēdo aut agitando. Pulcher veritatū theſaurus ⁊ ful gor appareret oculis non infectis. ſꝫ ad exitum p poſite conquiſicōnis iā ſermo feſtinat. .xi. p.

REcipiens defraudat ſe. dū accipit officium intercesſoris ipſe qui deo diſplicet. ⁊ eſt ī pec catis totus. Fuerunt q̃ dixerunt multa ⁊ t̃ribilia circa materiā iſtaꝫ de pcōribus eccleſiaſticis ut ꝙ ſunt fures ⁊ latrones in tractacōne ⁊ deſpēſa cione ⁊ recepcōne tpalium. ꝙ non faciunt fruct⁹ ſuos. ⁊ ꝙ tenent̃ ad reſtitucōnem nec inde pn̄t elemoſinā facere. cum multis ſil̾ibus. quoꝝ aliq̄ ſūt expreſſe dāpnata q̄ erāt de errore albigēciū

⁊ waldenſium. ⁊ nouiſſime widiſtaꝝ q̄ ſupſerūt occaſionē errandi ex odio et zelo. non ſm̄ ſciām contra diſculos mores ecc̄iaſticorū. quos intue bantur magis deteſtādo ⁊ cū indignacōne q̄ꝫ mi ſerando cum pia oracōe ⁊ modeſta redargucōne Arguendo preterea ꝑ ſimilitudies deſpenſacōis tpalium ad ſpūalia. que non ſemper eiſdem pe dibus currūt. particula. 28.

Oncedim⁹ autē ꝙ ecc̄iaſticū pcōres. pn̄t in multis caſibus facē fructus bn̄ficioꝝ aut ē ligionum ſuos. q̄uis ad ꝯſecucōnem vite eterne non ſint digni pane quo veſcunt. q̄uis inſuper non ita ſatiſfaciant deo ſicut iuſti. Sed multa de us cōcedit ingratis. Nonne pōt exn̄s in pccō de lēs decem ſolidos ꝓprimo. ſatiſfacē ſibi. nec oblig̃ tus remanere. Nōne poſſet etiā nomine alteri⁹ debitoris. quaſi mediator ſolucōez hanc offerre Poſſum⁹ ita iudicare de pccōribus eccleſiaſticis ꝙ tā noīe ꝓprio qn̄qꝫ q̄ꝫ in pſona ecc̄ie cui⁹ mini ſtri ſūt pn̄t ſe ⁊ alios acquitaē. q̄uis nō ſtat eos eſſe tales. ⁊ ſaluari et mereri. pti. 29.

Recipiens temporalia ſe defraudat et proxi mum dum ſuper inducit ad redditus iā cō ſtitutos nouas ꝓ aliis obligacōes ꝑoribꝫ in con poſſibiles ā eaꝝ deſtructiās ſūt q̄ ſup priorē ſun dacōez exēpli grā decē frm̄. ſic recipiūt nouos ut ſuicium non hinc augeatur. Sūt qui recipiunt

ſub tali pacto· q̄ in omnē euentū debeat ſemp fie
ri ſeruicium pro collatōib⁹ vltimis. Etiam vbi de
ficerent ea omnia que tradiderūt. Conſtat i hijs
caſibus ꝛ ſimilibus defraudari priores· qualiter
ipſi poſteriores defraudantes nō vellent ſibi fie
ri p eis ſubſequentes. ·10· pticula

Recipiens tpalia dum defraudat ſe ꝛ primū
dicitur intpretatiue defraudare deum· qm̄
deus eſt princeps ſupremus curam habens hoi
num et reputans ſibi bene vel male fieri qd eis
fit et inde conſurgit meritum noſtrū apud ipm
facit ad hoc pabola illa de operibus miſericordie
conmemorādis in die iudicij Veruntamē appro
priacius dicitur· aliquid in defraudatōnem dei fi
eri dum directe ꝛ immediate dimittitur illud qd
ad gloriam ſuam celebrandā ꝛ ēcolendam fue
rat inſtitutum. ·11· pticula·

Recipiens tpalia preſertim cōitas pro ſe et
ſucceſſoribus debet cū bona fide et ſagaci
diſcretōne diligenter in recipiendo cōſiderare· p̄
mo q̄d licet· ſcdo q̄d decet· tercio quid poteſt et
expedit· nedum ad pn̄s ſ; futurum. Euenit itaq;
ſicut in agentibus iter longum· q̄ paruū pond⁹
in ſe et in principio· aut pro pauco tp̄e ſit tollera
bile· qd per ſucceſſionem continuā ēdditur velut
impōßibile ſic de puis ꝛ paucis ſuffragijs· dū l' iniu
gūtur alijs· l' ppetuāt poſſum⁹ īuenire. ·12·p

Addit q memoria hominū labilis. q preterea
ſupueniētes nō de facili ſuam intencōnem
applicant ad inſolita. q inſup. cuſtodienda eſt
quātū cōmode fieri poteſt vniformitas apud fra
tres. ſicut in cibis. veſtibus. alioqȝ cōuictu. ſic in
officio ⁊ cantu alioqȝ ritu. ⁊ ita de ꝯſideracōibus
hmōi. Fiunt nichilominꝰ frequenter obligati
ones in oppoſitum. aut ꝑpter inaduertentiam
incōſideracōnez. recipientiū. aut vrgente penuria
Aut ꝑpter cōplacentiā cōferentibus faciendam
Aut q nō audent recipientes apponere condi
tiones ꝓ ſeipis. licitas decentes. ⁊ expedientes
quare ſic. quia nō placerent conferentibus qua
les ſunt carnales. ⁊ ſpūalium non capaces. max
ime eorum q̄ regularis diſciplina conſtituit ⁊ re
quirit. Aut demiqȝ fit hoc ꝑpter auariciā recipiē
cium et eorum turpem queſtū. qui caſus palam
ſtatim hȝ culpā ſiue fiat in augmentū preter ne
ceſſariū iam fundatorum cenobiorū. ſiue multo
ampliꝰ ſi queratᷓ noua fieri fundatio p fas p qȝ
nephas ad faciendū ſibi ſub ꝛ̄ligionis augmen
to famā. q̄ pocius ignominia dici dȝ. que fedis i
mititur fundamētis. pꝉicula. ⁊c.

Sunt alie intēcōnes vicioſe q̄s nō opȝ oēs
hic nuēare. ſic de publicis raptoribȝ. de vſurā
riīs. de obligatis ad ꝛ̄ſtitucōȝ certā. q̄ putāt p ſu
dacōes ſe q̄tare. qđ aptū ē potiꝰ ſe met inuoluere

Non aduertētes verbum illud tremendū ſapiē
tis. Qui facit elemoſinam de ſubſtantia paupis. q̃
ſi q̃ victiat filium ante patrē. Conſtat autem ꝙ
recipientes ipſos. par pena cōſtringit. ſi non ma
ior aliqñ. quāto ſpūaliores. ꝛ exemplares. ſapiē
tiores. inſup ꝛ timoratiores eſſe debent. Proinde
quo ad reſtitucōnes incertas tucior eſt receptio
maxime dum ſupioris auctoritas iuncta erit. ꝙ
uis ſit. hoc in loco aliud monſtro ſimile circa de
bentes ꝛſtituē. cum ſciant quibus et qualit quos
citius induci videbis dare centum ſub tytulo ſū
dacōnis alicui9. ꝙ. x. reſtituē. Adeo pna eſt vani
tas diligere vanitatē. Adeo cor humanum querē
mendacium. 78. ptīcu.

Verum quia de pteritis. niſi pro quāto faciunt
ad cautelam futurorum. nō eſt cōſilium: ſup
eſt vnum inter cetera ꝛmediū generale iā tactū.
videlicz ſupioris interpretacō. Pro futuris vero
ſedula ꝛ crebra recogitacō cum mutua collacōe
ſeniorum. ut deinceps ab omni ſpē mala qūtum
poſſibile fuerit ſe met abſtineant. qm̄ deus non e
get fraudibz aut dol' noſtris. ut vel colatur celeb
us vel habundancius ſuos alat accultores. hos
vel illos multiplicet. que multiplicatio non mag
ficet leticiam. Sed dū facit de ſupfluitate aut ſu
perogacōne neceſſariam obligacōnem: affert in
quietam ꝛ ſepe dampnabilem ſollicitudinē ꝯtra

p̄aſſumptū v̄bū q̄ſi ꝑ theathe. Nolite ſollicīti eē
Addam⁹ ad p̄teita ꝑ vberiori doctri . . . 77. p.
na de ſollicitudīe ꝙ p̄a ⁊ vera ſollicitudo ē q̄
rere regnum dei. ⁊ iuſticiā ei⁹. Ac ꝓinde iuxta pe
tri. monicōnem. omnem ſollicitudīeꝫ ꝓicē in deū
qm̄ ipi cura eſt de nobis Attn̄ inquerēdo regnum
dei ⁊ iuſticiā ei⁹. que aliter in regula monachali
videtur appellari opus dei. op⁹ diuī ſeruicij. mul
te ſe ſcrupuloꝝ ſollicitudines ingerūt tres noiē
natim. vna quoniā affligitur quādoqꝫ ſupra virēs
corpus. Altera ꝙ remanꝫ ariditas q̄dā mentis.
Tercia ꝙ euagatio cordis conpeſci non p̄ōt. ac
exinde videtur omnis fruct⁹ ꝑdi vel pcc̄m ꝯmitti
Nutrit hāc ſollicitudinē ſcrupulo . . . 76. p.
ſaꝫ. v̄bū btī bernardi de mō pſallēdi. q̄ nō ſa
tis videt̄ apd mltos explebil. ꝑpt.ꝫ. iſtas racōes
dicit ei ſic. Moneo vos dilectiſſimi purē ſp ac ſtrē
nue diuīs int̄eē laudibꝫ Strēnue q̄dē. vt ſicut r̄ue
rēt̄ꝫita ⁊ a lacter dn̄o aſſiſtatis. nō pigri nō ſom
pnolēti. nō oſcitātes. nō pcentes vocibꝫ. nō p̄ſcin
dētes v̄ba didia. nō integra trāſiliētes. nō fr̄ctis
⁊ ēmiſſis vocibꝫ muliebre quoddā. balba de na
re ſonātes ſꝫ virili ut dignū ē ⁊ ſonitu ⁊ affcū vo
ces ſci ſpiritus depromentes. purē v̄ēo. ut nil ali
ud dum pſallitis q̄p ꝙ pſallitis cogitetis. ſpirit⁹
enim ſanctus illa hora gr̄tū non recipit quidq̄t
aliud q̄p debes neglecto eo qd̄ debes obtuleris

pſalmodiam non multum ꝓtrahamꝰ. ſʒ rotūda ꝛ viua voce cantemꝰ. Metrum ꝛ finem verſus ſimul intonemꝰ. ꝛ ſimꝉ dimittamꝰ pūctum nullꝰ teneat. ſʒ cito dimittat poſt punctū bonam pauſam faciamꝰ. nullꝰ ante alios incipe. ꝛ nimis currere preſumat. aut poſt alios nimiū trahere ꝉ pūctum tenē. ſimꝉ cantemꝰ. ſimꝉ pauſemꝰ ſemper ī auſcultando. hec ille. ·17· ꝑticula.

Confitemur expediens eſſe ꝓpter minꝰ iſtructos ꝛ minꝰ lrāles aliqua dicere. ꝛ primo ꝙ hec eſt exhortacō non preceptō. moneo vos inquit. ſʒ tñ aliqua videntur aſſeri. q̄ dīnam obligacōnem inſinuant. ut illō. Spūs enim ſanctus illa hora gratum nō recipit ꝛc̄. In quo dicto difficultas maior pendet. Quoniā de non pcendo vocibꝰ nec remittendo. conſtat ꝙ corpalis excuſat debilitas illa precipue q̄ turbacōnem capitis in leſionem iudicij racōnis afferret. cui piculo ſupiores tota vigilancia tenētur in vniuerſis et ſingulis occurrē quo facto. non opꝫ in alia vexacōne corpali nimiū pios eſſe. ſʒ de labore et dolore et de vexacōne letari in ſpū. ꝓpter mercedem quā vnus quiſqꝫ recipiet ſm ſuum laborem. ad quē homo naſcit̄ ſicut auis ad volatū. ·18· ꝑticu.

Non pcentes inquit vocibus. certe non ideo ſuadet vocem clamoſam. non talē que venarū. que cerebri. q̄ vitaliū ruptiua ſit. Nō demiqꝫ

cõprehendit debiliores in qualium numero ſcri
bens bernardus ſepe fuit aſſcriptus. Alioqn tāta
ſcribē eū l' dictaē clamor ille. ↄtinuat⁹ nō tuliſſet
VT vēo de vōl' oracōis attēcōe mlti .19. ptī.
dixerīt. multa ſcripſerīt. tēptauit vēo nrā ſo
licitudo. ſi poſſet hec difficultas ad pauca claraqꝫ
reſolui. Et occurrit nobis diſtinctō talis. Sunt in
oracōne vocali tria. Vnum per modū materie. a
liud p modū forme terciū p modū finis. qui cum
forma ſepe coincidit. Materia oracōis ſepe ↄſiſtit
in verbis. Forma in ſenſu verboꝝ. ffinis in eleua
cione mentis ad deum. Et hic finis duplex ē. vn⁹
fundat⁹ ↄformiter ad ſenſū verboꝝ qui pōt dici fi
nis primus. Alius eſt fundatus vndecumqꝫ per
diuerſa licet non contraria. ex qua diſtinctōne e
liciuntur ꝓpoſitiones q̄ ſequūtur. .60. pti.
MAteria oracōis cadit pn̄cipaliter ſub prece
pto. ſic ꝙ orās abſoluit. ſiue cogitet actua
liter ſiue non. ſiue vagetur mēte vel corpe. dūmō
ꝓferat oīois v̂ba. l' ꝓferētes audiat iux̄ q̄litatē
oīois. alioqn̄ nō eēt ſalua ois caro. ⁊ pꝫ exēplis
⁊ explanacōe p̄ceptoꝝ dinoꝝ. vt de ieiunio. ⁊ ho
nore pntū. que nō ideo ſūt pccā. ſi nō fiāt ex grā.
Si non impleatur ſemp intencō precipientis ⁊ fi
nis. ſicut alibi patet lacior deductio. Sic enim di
cimus. ꝙ agens opus pniale p confeſſorē impoſi
tum. q̄uis hoc fiat in pccō non tenetur reiterare

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſit exempli gratia· dare iterum ſex ſolidos· vel ie
iunare· vel oracões certas ẽpetẽ· Verũ ẽ q talis
ſatiſfactio non eſt rẽcõcilians deo ꝓpter impedim̃
tum pcc̃i· et non racõe opis hui⁹· qđ eſt acq̃tas
ꝛ ſi nõ ſit recõcilians· ſicut agens nõ ideo peccat
q̃uis ſic in pccõ· ········· 61· ꝑticula·

Senſus oracõis nõ cadit ſub precepto· vt ẽco
gitetur ſemper vel intelligat· Patz de illitte
ratis ꝛ ydeotis· pz de canticis in tubis ꝛ organis
patet de paſſibus obſcuriſſimis canthicoꝝ· maxi
me ꝓphetalium· de quib⁹ accipitur miſtic̃i· q te
nebroſa aqua in nubibus aeris· ꝛ iteꝝ nubes et
caligo in circuitu eius· patet inſup de multis ſcri
pturis habentibus in ſupficie verba carnalia· q̃
plus incitarent recogitata mentes imꝑfectorum
ad lubricitatẽ· zq nondũ ſpũalis ſenſus capaces
ſunt· q̃ ad ſpiritualẽ deuocõnem· Sũt alie narra
cões quedã valde ſteriles in ſuperficie lrãli· nec
habentes aliquid ſuauitatis ſpũalis· ſi nõ apud
illos iam ꝑfectos· q̃ forti meditacõne ſciunt ſugẽ
mel de petra· oleumqꝫ de ſaxo duriſſimo· q̃uales
inueniũtur pauciſſimi· Ceteris vero quid niſi fa
ſtidium vel nauſeã vel mẽtis ariditatem talium
diſcuſſio ꝛ ruminatio ſola proferret vel afferret

Propterea dicam⁹ ꝯſeq̃nter· ······ 62· ꝑti·
ꝯformit ad ſctũ thomã ꝛ racõeꝫ· q finis i
oracõe principal ẽ eleuacõ mẽtis in deũ mediate

vel immediate·directe vel indirecte·principaliter vel occaſionatiue. Orans vero: qui nō poteſt conſequi finem iſtum per recogitationez attentam ſenſuum oracōnis particularis que profertur·et hoc propter aliq̄ ex cauſis tactis· quū tamen finis dicitur proximus·et quaſi proprius huic oracōni: debet cum omni libertate ſpiritus et abſq; ſcrupulorum ſollicitudine cōtentus eſſe ſi finem vltimū meditacōibus alijs cōſequatur. Felix ſi dicere poſſet. Oculi mei ſemp ad dn̄m·meditacō cordis in cōſpectu tuo ſemp. Leuaui oculos meos in montes vnde veniat auxilium michi. Felix ſi non datur ei cōtēplādo volare·ſi pōt vel repe·vel more locuſtarum ſemet excuciendo viciſſim ſaltus dare.

Monicō premiſſa cantandi ······ cōz ꝑticula Bernardi nō repugnat huic ꝓpoſicōi·patet quia ſic afficiens ſe ad deū ꝑ alias cogitacōes nō elicitas ab immediato ſenſu littere q̄ canitur·nō facit aliud q̄ꝫ debet·neglecto eo qd̄ debꝫ·ymmo facit omnino qd̄ debꝫ cōformiter ad finē a ſpū ſancto preſcriptum. ¶ Veritas eſt·q̄ ceteris paribꝫ expediencius eſt affectionem ſuam exercere iuxta litteram que profertur·propter quatuor in ſpeciali rōes. Vna eſt ſcripture veneracō in qua ſpiritus ſanctus ſemper loqui credendus eſt. Altera eſt ꝑticularior erudicō circa miſticos ſub arido littere nucleo clauſos ſenſus. Tercia eſt ſuauior

aſſuefactō circa quotidianos ſēſus. Quarta ma
ior ſtabilicō circa determiātos affectus ꝙ circa va
gos ⁊ iugit̄ nouos. Addit̄ orō que petat t̄uelaī
ſibi ſuauitatem mellei ſenſus in lrē fauo latentis
⁊ hoc per ꝯpreſſionē meditacōis. que prorſus nō
fiet niſi dederit deus puulis intellectum aperiens
theſaurum ſuū aque viue. . . . . 68. pti.

Octāuū: plurimū ꝯfert ſi prius ante tempus
oracōnis fuerit cohibicō ſenſuum exterioꝝ
qm̄ dn̄s. Januis clauſis dedit pacem ⁊ ſpm̄ ſan
ctum diſcipulis ſic inſup cōtinua muſcarū inutili
um a facie cordis effugacō manufortis attencōis
¶ Non ita tamē. qn̄ aliqn̄ ſit expediens michilipē
dere ſuā importunitatē. plus ꝙ importunꝰ eā abi
cere conari. licet pditure ſint ad horam ſuauita
tem vngēti. Hoc exemplo cōfirmauit vnus pa
trum de retencōne venti in pallio. Alius de catu
li latratu. Aliꝰ de aucarum ſibilo. Aliꝰ de muliere
litigante. Aliꝰ de riuo q̄ violentior fit obice poito
Aliꝰ de cathināribus terrere puros volentibus
Aliꝰ de blaſphemie ſpū. Aliꝰ de pruritu curioſita
tis. q̄ nō ſcalpendo curatur. ſʒ p muſculos accen
ditur. Eſt autē curioſitas. ſtudiū ea ſciēdi. q̄ nos
vel nō decet. vel nō expediūnt. vel non edificant.
Hanc cōpreſſit xp̄us i aplīs die aſcēſionis. Hāc
in petro querente de ſtatu iohānis. q̄d ad te. ayt
Vnde ſub hoc metro cohibebat ſe vnus dicens

Clauſa q̄d ad te ſta·q̄s tu di c·duc·cor·in alta·
fac opus iniunctum deinde vacato tibi. Placuit
ad confirmacōnem p̄cedenciū poneȇ p expreſſum
verba ſcilicʒ thome ſuper quarta di·17· Materia
de oracōne queſtione·2·articulo·8· ···· pti·67·

ATtencō inquit in oracōe poteſt eſſe triplex
Primo enim eſt attentio ad verba·quibus
petim⁹ ⁊ ad peticōʒ ipaʒ et ad ea q̄ peticōeʒ ipaʒ
circūſtant ſic ē nccitas ꝓ q̄ petit de⁹ q̄ rogat·et
alia hmōi. Et quecūqʒ haꝝ attentionū aſſit: nō
ē reputāda i attenta oīo. Vnde etiā illi q̄ nō itel
ligūt peticōis verba·ad oīoeʒ attēti eē pñt Sʒ tñ
vltima attencō eſt laudabilior q̄·2·Et·2·q̄·1·Et
q2 aīa nō pōt eē vehemēt attēta ad diuſa. Ideo·1·
attencō pōt nocē vt minor ſit oīonis fruct⁹·ſi·2·
euacuat l·2·ſi terciā oino tollat·ʒ nō ecōuſo tñ
attēcō ꝯiter accipiēdo ꝛ aliq̄d triū p̄dcōꝝ nō no
cʒ ʒ multū ꝓdeſt·hec ibi ············ pti·66·

POrro circa fineʒ opuſculi poſſum⁹ addere di
ſtinctōes magiſtrales de attēcōe ⁊ deuocōe
⁊ affectōe·que alibi ſeorſū nōte ſunt·· pti··61·

DEuocō in oracōe qñqʒ nō admittit alias q̄ſ
cūqʒ cogitacōes n̄ ſoli⁹ dei·⁊ hoc ē i pūti vi
ta rariſſimū·vbi vix hora l dimidia ſit i celo mē
DEuocō qñqʒ recipit··· pti·2· | tis ſilenciū
alias cogitacōes ʒ ptinentes ad ordinatas
⁊ ſolū tales et hoc ē rarū ⁊ bonum········ pti·3·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Deuocō recipit cogitacōes impertinētes · · · · · 3 ·
et quasi superfluas · et hoc ē quotidianū · · · · · · 8 ·
¶ Deuocō recipit contrarias et aduersas cogita
cōnes ut sūt vicioꝝ · et hoc periculoſum · · · · · · · 7 ·
¶ Cogitacōnū impertinentium vna quāq; eſt vehe
mens et ſuffocans actualē deuocōnē · ſ; non aufe
rens virtualem nec habitualem · nec vocē et hoc
poteſt eſſe virtutis exercitiū · · · · · · · · · · · 6 ·
¶ Alia vehemens eſt · tollens v̓tualē deuocōnē
ſic q̄ iam virtus deuocōnis non imperat aut conti
nuat oracōnem · ſ; cōſuetudo vel alia racō et hec nō
neceſſario tollit laudē ab oratione · · · · · · · · · · · 4 ·
¶ Alia eſt cogitatio vel affectō quaſi fluctuans
que nec excedit et ſuffocat deuocōnē · nec excedit
tōliter ab ea · et hec ſtat cum laude · · · · · · · · · · · 8 ·
¶ Alia eſt leuis et vento ſimilis · licet videatur ī
portuna · ſ; ſuperatur aut cōtempnitur · et hec non
tollit laudem · ſ; exercet mētem · · · · · · · · · · · 9 ·
¶ Cogitacōnum cōtrariaꝝ · vna eſt abſolute et di
recte cōtraria · q̄ ſc; orans deteſtatur orare et deuo
tionem habere · ſ; timore diſciplime proſequitur
hec omnino vituperabilis · · · · · · · · · · · · · · · 10 ·
¶ Alia qua orans habet diſplicentiā cōdicōnalem
ſic q̄ non oraret niſi vouiſſet · nō tn̄ deteſtatur ſe
vouiſſe · ſ; placet et hec eſt ſufficiens atq; laudabi
lis · lic; non excellens · et habet deuocōnē habitua
lem et originalem · · · · · · · · · · · · · · · · · · · 11 ·

Alia eſt vicōſa circa peccā alia·vt .11.
ꝑpter cōmocōez ire vel illecebre·que nō diſplicet
nec acceptatur ꝯſenſiue·licz velit nolit hō·ſentia
tur ⁊ hec pōt eſſe materia virtutis exercēde. ⁊ ad
expulſionē expediret qñqz magis niti·ꝙ ad ora
cōis cōtinuationem. .12.

Alia vicōſa criminalit·cui nō ſufficienter reſi
ſtitur·ſꝫ ei vel interpretatiue ꝯſentitur·⁊ hec eſt
dampnabilis·quis aut dicatur ver⁹·quis inter
pretatiu⁹ alibi dictum eſt. Conſentire ſiquidem
dicitur aliquis malo·dū non facit qd in ſe eſt.ne
qz facit ut vitetur. ꝑticula·68.

Subiungitur alia diſtinctio de attencōne ſꝫ
triplicitate multiplici

Attēcō o īois ꝯplex ē
- Rcā hñs alid obēm ꝙ ſe
- Reflexa hñs ꝓ obcō ſe
- Cōiūcta rcipi·alia ꝙ ſe

Attēcō oīois rcā ꝯplex ē
- gnal ut qꝫ vult orae tō dic
- Spcal qꝫ vult tlez oīoz dicē.
- Indiuidual q̄ vult p·ſingul intēdē Sic de affec·pōt eē di.

Attencō oracōis quolibꝫ mōꝝ mox dcōꝝ triplex
Actualitas·cui⁹ act⁹ ineſt·mouēs immediate
virtualis cui⁹ virt⁹ ineſt·mouēs actu ceſſante
Habitualis vel aptitudinalis cuius ſolus habitus
ineſt non ſufficiens id mouere

Attēcō oracōis rcā ⁊ ſimplex Rurſus triplex·⁊·

Attēcō oīois ꝛ̄flex̄ ſiē
ꝗ rcā̄·triplex eſt
- Generalis
- Spālis
- Indiuidualis — 5

Attēcō oracōis re
flex̄ quocūqȝ mōꝝ ꝭplex
- Actualis
- Virtualis
- Habitualis — 6

Attēcō oīois rcā ꝗ
cōiūcta·ſeu mix̄ triplex
- Circa cōtrāria poitiē
- Circa oppoita p̄uatiue. — 7
- Circa velut īndrā ad vtrūque

Attēcō mix̄ cīr po
ſitiē cōtrāria triplex
- Conſentiens
- Diſſentiens — 8
- Pigꝛ̄ dormitās ſiue ſint a carne vꝉ mundo vel deō ne talia contraria

Attēcō mix̄ ꝯſētiēs
cōtrījs triplex
- Abſolute volūtaꝛ̄a q̄ re mititur·ſed vīncit̄ — 9
- Cōdicōnaliter volūtaria
- Intꝑretatiē volūtaria q̄ tenet̄ eē vigil et noneſt

Attēcō p̄uatiē op
poſita triplex eſt
- Tollēs oēȝ circa v̄bū et ſēſum·ꝗ deū ēcogitacōnē
- Tollēs duo p̄miſſoꝝ ꝗ·oi· nō v̄bū.
- Tollēs tātūmō vnum·ſenſum ſcilicȝ vel verbum vel deum.

¶ Attencõ iuncta velud indifferens triplex· tota
liter interrupta actu· virtute ⁊ habitu. Parciali
ter interrupta: ſolo actu ⁊ virtute· pcialiter inter
rupta· ſolo actu· non virtute nec hītu ·i2·
¶ Attencõ orationis qualiſcūqꝫ triplex· ſm ꝙ o
ratio eſt obligatoria ſub pena pcc̄i mortalis. Obli
gatoria ſolo ↄſilio bone equitatis. Obligatoria ſo
lius cauſa ſocietatis vt dū quis tenetur non ora
re vocaliter· ſ; orantem attendere ·i3·
¶ Attentio orationis mixte ⁊ interrupte triplex
qn̄qꝫ· p vnam aut tres dies vł menſem· ex cõſue
tudine· pꝫ in pegrino· per magnas moras ſine re
miſu forti· vel frequenti· per morulas cum remiſu·
quaſi ſaltum animi crebrum contra muſcas cogi
tationum importunas ·i4·
¶ Attentio oroīs abigentis has muſcas triplex·
Quedā impoſſibił ⁊ vana ⁊ ↄturbatiā· quedꝫ dif
ficilis nec p tūc vſqꝫquaqꝫ neceſſaria. Quedam
facilis. licet importuna. tamē meritoria ·i5·
¶ Attentio quelibꝫ premiſſarum ſub debito tplex
Circa verbū· bona ⁊ neceſſaria· ſic ut dicatur a ſe
vel ſocio. Circa verbum et ſenſum· bene placens
Circa verbū ſenſū ⁊ deū· pfcā et ſimiles fieri pn̄t
diſtinctōes de affcōe que dicit̄ affixio quedꝫ ·i6·
¶ Attencõ quelibꝫ premiſſaꝝ triplex. Habitual
bona· dū manet in attentione· ex· x· annis non cri
minaliter interrupta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Virtualis melior·dū manet in opacōne. Actualis optima ceteris paribꝰ·dū manet in toto homine toto corde·tota aīa tota mente·tota virtute · · · 17

Attentio reflexa in bonū triplex. Facilis in cōtemplatiuo ꝛ ſpirituali q̄ volat libro velut celo Difficilis in meditatiuo ꝛ rōnali·qui nititur ſurſum rependo. Vaga vel inutilis in ſolo animali·qui ſerpit in humo · · · · · · · · · · · · · · · 18

Attentio reflexa in bonū·triplex rariſſima primo mō tā duracōe q̄ꝫ viſitacōne. Rara ſcdo modo nec ſemꝑ neceſſaria ł cantu vel vocali oracōne Quaſi nulla tercio modo·ꝛ ſufficit q̄ cū aſina iheruſalem talis ābulet in ſimplicitate·quaſi vitula effraym docta diligē triturā·atq3 muſcas acres cogitacōnū qn̄tū valꝫ tolleret·nec velit abigere ꝑ impaciēciā·q̄ ceſſorē ſuū ſpm̄ ſcm̄ deiciat · · · 19

Attentio reflectens ſe ſuꝑ attencōnem preteritam in verbis oracōis vocalis in ſe ł cum ſocio· triplex. Vna que vehementer eſtimat verba nō ꝓtuliſſe. Alia que iſtud timet velut ad vtrumq3 Tercia que vehemencius opinatur ſe dixiſſe vel alium ſecum·q̄ꝫ omiſiſſe · · · · · · · · · · · · · 20

Attentio reflexa iudicans. Primo modo ꝯpellit ad repeticōnem vel penitēciam·ſecus de noua attencōne circa ſenſum vel deum. Scdo mō ſuadet repeticionem ꝛ aliq̄n cōpellit. ꝓpter optimitatem habitā. Terciomō diſſuadet repeticōez pociꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

q̄p impellat. et hoc ꝓpter innatā mētis euagacōeȝ que non recordatur faciliter eorū circa que non actu reflectitur. ſicut nec oportet.

Exhortatio concluſiua.

Attendite vobis igit̄. ꝛ attencōni veſtre. in oracōnib⁹ debitis. O eccleſiaſtici. vos p̄cipue fratres religioſi. quoꝝ intuitu res hec agit̄. Attēdite cū pia ſollicitudine. q̄ prauā expellat. tā q̄p dau⁹ dauum. Attendite ut ſciat vn⁹quiſqȝ donū dei. non plus nec minus ſapiens q̄p oꝫ. Et hoc vtiqȝ non poterit faciliter ꝯſūmari. cum prauū ſit coꝛ hominis ꝛ inſcrutabile niſi ſermo dei viu⁹ ꝛ efficax aſſit diſcretoꝛ cogitacōnuū ꝛ intentionū coꝛdis noſtri qđ vt fiat zorādus eſt deus et in ip̄m iactād⁹ noſter cogitatus. vt tādem verbis apoſtolicis cōcludam⁹. Nichil ſolliciti ſitis. ſȝ in oī oīoē cū grāciarum actione peticōes veſtre innoteſcant apđ deū. Et pax dei que exupat oēȝ ſenſum cuſtodiat coꝛda veſtra ꝛ intelligentias veſtras in criſto ihe ſu domino noſtro Amen.

Datū pariſius p venerabilem magiſtrū Johānē Jarſſon Cancellarium Pariſienſem.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Finis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf